

LA VANGUARDIA

GIRONA

EDUCACIÓ

Premi per als treballs de recerca de cinc joves gironins

PÀGINES 8 i 9

L'escriptor Josep Pla segueix sent un atractiu literari, tant per la seva extensa obra com per la seva persona

LILIU FERRANER / AOKU

GERARD BAGUÉ
Girona

Trenta anys després de la seva mort, Josep Pla i Casadevall (Palafrugell 1897-Llofriu, 1981) ha assolit un dels seus grans anhels: una sòlida immortalitat literària. L'autor d'*El quadern gris* ja és un clàssic. No pas un d'aquests clàssics fossilitzats, apreciats només pels erudits i als quals se cita gairebé sense llegir.

Josep Pla s'ha convertit en un filó inesgotable, en una deu on s'hi abeuren lectors de diverses edats i condicions, estudiosos universitaris i editors atrets per la seva obra, la seva visió del món o les seves relacions intel·lectuals.

Poc abans de començar l'any del 30è aniversari de la seva mort es feien públiques dues notícies que han de contribuir a re-

Pla "senta" càtedra

La UdG liderarà l'estudi de l'escriptor coincidint amb el retorn de l'"Obra completa" a les llibreries

valorar-lo: la creació de la càtedra Josep Pla a la Universitat de Girona, que liderarà l'estudi i la revisió crítica de la seva obra, i la reedició en impressió digital del gran testament literari del grafó-

man de Palafrugell: els 46 volums de l'*Obra completa*, 28 dels quals estaven esgotats des de feia anys. En la primera entrega d'aquesta sèrie de reportatges analitzem aquestes dues nove-

tats, però l'actualitat planiana no s'acaba aquí. Pla continua gaudint del favor dels lectors. Quin és el secret d'aquesta connexió popular? La Fundació Pla és la gran encarregada de la difusió,

però apareixen grups de planians que organitzen trobades per parlar de la seva obra o associacions que introdueixen l'escriptor a la xarxa d'internet.

El compromís ideològic de Josep Pla o les seves qualitats literàries encara generen debat intel·lectual. L'escriptor és present en llibres recentment publicats, com *Octubre*, de Miquel Pàrron, o *Tres prosistes*, de Gabriel Ferrater. Queden misteris per descobrir al voltant de Josep Pla? Qui pot escriure la biografia definitiva?

I encara més preguntes. Queden inèdits per publicar? Quines novetats literàries sobre Josep Pla es preparen? Entre les noves publicacions en destaca un llibre d'aforismes extret de converses de Josep Valls amb Josep Pla. Les traduccions a l'anglès i al francès d'*El quadern gris* obriran fronteres a l'obra planiana. ●

PLA SENTA CÀTEDRA (I)

GERARD BAGUÉ

GERARD BAGUÉ

1. Xavier Pla, director de la càtedra Pla de la UdG

2. Anna Aguiló, directora de la Fundació Pla

3. L'escriptor assegut al menjador del mas Pla de Llofriu

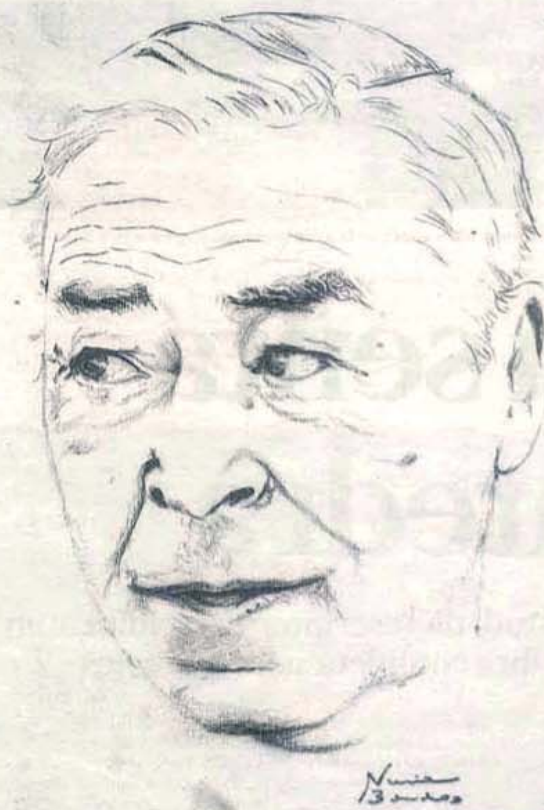
El món planià aposta per triar, revisar i corregir les millors obres per fixar els textos d'unes futures obres seleccionades

L'Obra completa' és un llast del passat

GERARD BAGUÉ
Girona

L'Obra completa de Josep Pla és un immens i irrepetible monument literari que va contribuir a la consolidació de l'escriptor, però amb els anys s'ha convertit en un llast que, fins a la recent impressió digital, ha dificultat l'accés a l'obra planiana. Més enllà dels problemes de disponibilitat que durant anys han sofert molts volums de la col·lecció, ningú no es veu amb cor d'emprendre la necessària tasca d'edició crítica, anotació i correcció dels textos si se les ha de veure amb 40.000 pàgines. Una tasca titànica que "requeriria tres vides", segons reconeix Anna Aguiló, directora de la Fundació Pla. "Els volums vermells que tots coneixem són fruit de la relació entre Pla i el seu editor Josep Vergés. Si no haguessin estat amics no existirien. És un monument del món editorial català i espanyol, però han passat 30 anys i ara ho podem fer diferent", explica Xavier Pla, director de la càtedra Pla.

Responsables de la Fundació Pla, de la flamant càtedra Pla de la UdG o de l'editorial Destino coincideixen, amb matisos, a admetre que caldria començar a oblidar-se de revisar l'Obra completa, que és desigual i fruit d'un moment històric molt concret, i co-

Núria Bordas / ARXU

mençar a emprendre, en funció de la dotació pressupostària (de moment molt migrada), una tasca d'edició crítica a partir d'unes obres seleccionades.

L'escriptor Miquel Pairoli critica durament la gestió editorial que s'ha fet els darrers anys de l'obra de Pla i coincideix que cal anar cap a unes obres escollides. "Dels 44 volums escrits per Pla, n'hi ha 20 d'imprescindibles, i d'aquests, n'hi ha 10 que són obres mestres absolutes, que ja és molt". Pairoli, com un grup de planians de Girona que van anar a queixar-se a la Fundació Pla, consideren increïble que en els darrers anys fos impossible comprar a les llibreries més de la meitat dels llibres del primer prosista del país. Molts dels qui busquen determinades obres planianes havien de recórrer a les llibreries de vell. La majoria dels planians coincideixen alhora de triar les perles que seleccionarien de l'Obra completa: *El quadern gris*, *Aigua de mar*, *La vida amarga*, *Les hores*, *Notes per a Silvia*, *Notes disperses*, *Notes del Capvesprol*, *Primera volada*, d'una selecció dels *Homenots*, entre d'altres.

Paraigua institucional

La hipotètica tasca de revisió d'aquestes obres correspondria a la càtedra Josep Pla de la UdG, que Xavier Pla defineix com "una aliança d'interessos editorials, acadèmics i de difusió

REVISIÓ

La complicada feina d'edició crítica de l'obra no té, de moment, finançament

SELECCIÓ

L'escriptor Miquel Pairoli considera obres mestres deu volums de l'Obra completa'

La vella edició s'ha escanejat plana per plana com si es tractés d'un facsimil, sense corregir res ni canviar ni una coma

Imprès en digital, vedat als e-books

GERARD BAGUÉ
Girona

El darrer contracte entre els hereus de Josep Pla i l'editorial Destino (l'originari datava del 1965, amb diverses addendes), signat el 2008, estipulava que tots els volums de l'*Obra completa* havien d'estar disponibles a les llibreries en un termini de 3 anys i que no es podia canviar l'aparença externa de l'edició. "Era insostenible mantenir l'edició dels 46 volums, encara que només n'imprimissim 1.000 de cadascun, ja que no es venen al mateix ritme i el preu de tenir-los durant anys en un magatzem era inassumible", explica Jordi Cornudella, del Grup 62. La solució que han trobat, la impressió digital per comanda, creu que és "una molt bona notícia". Es tracta d'escanejar pàgina per pàgina els antics volums i reeditar-los en funció de la demanda com si es tractés d'un facsimil. Els compradors no poden adquirir directament els

lums antics que encara estaven disponibles a les llibreries duplicuessin el seu preu, passant de 24 a 40 euros.

Cornudella nega que la impressió digital, que ha suposat un encarament dels volums per aconseguir la fidelitat a l'edició primigènia, sigui un recurs de les editorials petites, i insisteix que la qualitat és molt alta.

Remarca, a més, que amb aquest sistema l'*Obra completa* ideada i controlada per l'escriptor queda immortalitzada, de manera que tothom podrà demanar el volum que vulgui en qualsevol moment.

Una cosa és la impressió digital i una altra el llibre digital. De moment, Josep Pla tindrà vedat el seu salt als e-books.

Una edició amb mala lletra

representa una creació d'un règim d'ostament del llibre: aparegueren a en al costat de la tingué la llibreria a un sol aspecte a equat, artri a un balancí, es sobre el respatllera torturada i és Aquesta tendència arquistes! Diu, pta per la família

La nova edició no desmereix les anteriors a les lleixes, però cal millorar la definició de les lletres. A dalt, es veu ampliada una pàgina de la impressió digital del volum 16 de l'*Obra completa*, *Homenots* Segona sèrie, del 2010. A sota, un fragment del volum 1. *El quadern gris*, en la quarta edició del 1983.

L'edició escanejada permet tenir tots els volums a l'abast del públic en tot moment

volums a l'editorial, sinó que han de passar per les llibreries.

Cornudella justifica que durant anys no es trobessin molts dels volums de l'OC per la dificultat de sostenir econòmicament una col·lecció tan voluminosa i acurada, que és una raresa en el món editorial català i espanyol. La nova edició, que reproduïx prou bé l'aparença externa amb una bona enquadernació i en conserva el "valor fetitxe", té el seu punt flac en la definició de les lletres, amb uns contorns força més irregulars que no pas els de l'edició d'impremta. El preu, 40 euros per volum, gairebé duplica el cost dels anteriors volums.

L'escriptor Miquel Pàiroli és molt crític amb aquesta nova edició: "Si el grup editorial més important del país no pot sostenir econòmicament l'edició de l'*Obra completa* de Pla, tal i com s'ha fet des dels anys 60, potser és que estem a les acaballes". Pàiroli lamenta que els nous volums estan més mal impresos i són més cars. A més, considera "un escàndol" que, d'un dia per l'altre, els vo-

El pòdium de l'*Obra completa*

■ Des que va sortir la impressió digital per comanda de l'*Obra completa* de Josep Pla a finals de novembre del 2010, se n'han venut uns 300 volums. Els títols més demanats han estat, per aquest ordre, *El quadern gris*, *El que hem menjat* i *Itàlia i el Mediterrani*

Jordi Cornudella explica que han proposat a l'agència Balcels, que gestiona els drets de Pla, començar a digitalitzar els seus textos per fer-los assequibles als dispositius electrònics de lectura, però que de moment l'agència es resisteix a fer entrar Pla al món dels e-books. Els avenços tecnològics, però, podrien acabar beneficiant autors tan prolífics com Josep Pla, ja que el llibre digital permetria acostar l'*Obra Completa* al gran públic salvant un dels seus grans inconvenients: els elevats costos d'impressió.●

en el territori". El pressupost de la càtedra pel primer any és de 21.000 euros (3.000 de la Fundació Pla, 6.000 de la UdG i 12.000 del Grup 62), que de moment s'invertiran en la digitalització de materials (cartes, manuscrits, bibliografies, etcètera) de la Fundació Pla. El director de la càtedra confia que amb el "paraigua institucional" recentment creat es pugui convèncer a d'altres institucions i empreses perquè invertixin en la càtedra i així endegar accions més transcendents, com preparar llibres de cartes creuades entre Pla i grans personalitats de la seva època (Jaume Vicens Vives i Maurici Serra-hima) o l'edició d'alguns materials inèdits. L'editorial Destino, que té els drets d'edició exclusius de l'obra de Pla, s'encarregaria d'anar publicant aquests futurs llibres com a contrapartida dels fons aportats a la càtedra.

Xavier Pla opina que la socie-

tat té molt assumit que un laboratori farmacèutic col·labori amb una universitat pública, però que això encara es veu com un fet inusual en l'àmbit humanístic. "Em sembla que és important que el primer grup editorial del país aposti per invertir en recerca a la UdG i ens converteixi en la referència de l'estudi de l'obra del primer prosista català", afegeix Pla. Els objectius són ambiciosos, per això el director de la Càtedra admet: "Ens la juguem en els primers dos o tres anys".

L'editorial Destino creu que la tasca de revisió d'unes futures obres seleccionades "no es pot fer a curt termini", però que a mesura que es vagin publicant reedicions d'obres al marge de l'*Obra completa*, la càtedra Pla podria anar depurant els textos. L'editor Jordi Cornudella aventura: "Potser d'aquí a uns anys tindriem 10.000 o 15.000 pàgines i es podria fer una nova edició".●

CATALA ROCA / ARXIU

